

Mgr Agnieszka Sabela
Łódź – PŁ

Z DOŚWIADCZEŃ ORGANIZATORA KONFERENCJI BIBLIOTEKI POLITECHNIKI ŁÓDZKIEJ

Abstract

The article presents an innovative formula of the last two conferences organized by the Lodz University of Technology Library in 2014 and 2016. The new formula concerned both the choice of the conference topic and the procedure for selecting the topics of papers delivered during the meeting. In previous conferences organized by the Library of the Lodz University of Technology, the topic of the conference was imposed by the organizers and the Scientific Committee decided to qualify the papers. Because such a formula limited the scope of discussion and very often did not give time for discussion, as it turned out so needed in the librarian community, it was decided to introduce a different formula. According to the new rules, the topic of the conference (Conversations about libraries...) was very general and left a lot of freedom when it comes to topics during discussions. At the same time, it was Polish librarians who decided by voting on qualifying themes for discussion. The formula of the course of the conference was innovative. Apart from time to deliver a problem-solving speech, a time for “obligatory” discussion was foreseen. A novelty at the last conference of the Lodz University of Technology Library was a panel discussion with the participation of library users (employees and students of Lodz universities) during which, common changes were developed so that the library could work better and better serve employees and students.

Next, the article presents key topics discussed during two conferences and presents the main substantive conclusions drawn at the end of the meeting.

The last part of the article is devoted to the reflections of the author on practical problems and remarks that accompanied him during the organization of the conference from the organizational and technical side.

Streszczenie

W artykule przedstawiono nowatorską formułę dwóch ostatnich konferencji zorganizowanych przez Bibliotekę Politechniki Łódzkiej w latach 2014 i 2016. Nowa formuła dotyczyła zarówno wyboru tematu konferencji jak i procedury wyboru tematów referatów wygłoszonych podczas obrad. W dotychczasowych konferencjach organizowanych przez Bibliotekę Politechniki Łódzkiej, temat konferencji był narzucony przez organizatorów a Komitet Naukowy decydował o zakwalifikowaniu tematów referatów. Ponieważ taka formuła ograniczała zdecydowanie zakres tematyczny, a także bardzo często nie dawała czasu na

dyskusję, jak się okazało tak potrzebnej w środowisku bibliotekarskim, zdecydowano się wprowadzić odmienną formułę. Według nowych zasad temat konferencji (*Rozmowy o bibliotekach...*) był bardzo ogólny i zostawiał wiele swobody jeśli chodzi o tematy podczas dyskusji. Jednocześnie to polscy bibliotekarze a nie Komitet Naukowy zdecydowali w drodze głosowania o zakwalifikowaniu tematów do dyskusji. Nowoczesna była również sama formuła przebiegu konferencji, w której oprócz czasu na wygłoszenie referatu konieczne problemowe, przewidziany był czas na dyskusję. Nowością na ostatniej konferencji Biblioteki Politechniki Łódzkiej był panel dyskusyjny z udziałem użytkowników bibliotek (pracownicy i studenci uczelni łódzkich), podczas którego udało się wypracować wspólne zmiany tak aby biblioteka mogła lepiej działać i służyć pracownikom i studentom.

W artykule zaprezentowano też kluczowe tematy omówione podczas dwóch konferencji oraz przybliżono główne wnioski merytoryczne wysunięte na końcu obrad.

Ostatnia część artykułu poświęcona została refleksjom autora artykułu dotyczącym problemów i uwag jakie towarzyszyły mu podczas organizacji konferencji od strony organizacyjnej i technicznej.

W latach 2012-2016 miałam okazję być współorganizatorem trzech konferencji Biblioteki Politechniki Łódzkiej. Konferencja zorganizowana przez Bibliotekę Politechniki Łódzkiej w roku 2012 nosiła tytuł „Znaczenie i badanie jakości w bibliotekach”. Była zorganizowana w tradycyjnej formule, stosowanej zwykle przez organizatorów konferencji naukowych, gdzie temat narzucony był przez organizatora, a komitet naukowy dokonywał selekcji i wyboru tematów zaprezentowanych podczas obrad. Taka tradycyjna formuła wyznacza ściśle określony temat konferencji i nie daje zbytnej swobody w wyborze tematów do dyskusji (wybór ograniczony przez Komitet Naukowy). Często również ze względu na bardzo obszerny i wypełniony czasowo program nie daje możliwości dyskusji uczestnikom konferencji i wymiany doświadczeń na forum publicznym. Dlatego też dwie kolejne konferencje Biblioteki Politechniki zostały zorganizowane w zupełnie nowej i nietypowej dla środowiska bibliotekarskiego formule, w której zarówno temat konferencji jak i procedura wyboru tematów referatów była niestandardowa.

W niniejszym artykule chciałabym przedstawić nowatorską formułę dwóch ostatnich Konferencji Biblioteki Politechniki Łódzkiej, zaprezentować kluczowe tematy przedstawione podczas obrad by w końcu przejść do wniosków wysnutych podczas tych spotkań. Chciałabym także oprócz aspektu merytorycznego podzielić się uwagami i problemami z jakimi się spotkałam od strony organizacyjnej i technicznej.

Konferencja 2014: „Rozmowy o bibliotekach”

Dotychczasowe edycje Konferencji BPL realizowane były w tradycyjnej formule, czyli składały się z tematycznych sesji ułożonych z wystąpień zaproponowanych przez autorów i zaakceptowanych przez komitet naukowy konferencji. Na koniec danej sesji, jeśli wystarczyło czasu podejmowana była dyskusja. Z reguły czasu na dyskusję było bardzo mało i wszyscy uczestnicy konferencji odczuwali niedosyt, gdyż często nie zdążyli wymienić poglądów czy wyrazić swojego stanowiska wobec poruszanego

w referacie problemu. Poczucie, że uczestnicy konferencji rozmawiają między sobą w zasadzie wyłącznie w wąskim gronie podczas przerw spowodowało, że organizatorzy konferencji Biblioteki PŁ zaczęli zastanawiać się co zrobić, by te kularowe dyskusje przenieść na forum sali konferencyjnej tak, by mogli w niej uczestniczyć, a przynajmniej słuchać, wszyscy uczestnicy. Padła propozycja, by zamiast starać się zaakceptować jak największą liczbę wystąpień, zmniejszyć ich liczbę i przeznaczyć zaoszczędzony czas na dyskusje. Po raz pierwszy według tej nowatorskiej formuły zorganizowana została VI Konferencja Biblioteki Politechniki Łódzkiej, która odbyła się w dniach 23-26 czerwca 2014 r. w Łodzi i Rogowie.

Plakat VI Konferencji Biblioteki PŁ. Autor: Marcin Walczak

Konferencja ta realizowana była pod hasłem „Rozmowy o bibliotekach”, co w pełni oddawało jej nietypowy charakter. Uczestnikom zaproponowano, aby tym razem konferencja służyła głównie wielostronnej wymianie informacji i nastawiona była na przedstawienie problemu i następującą po nim dyskusję. Od autorów oczekiwano, iż podjęte przez nich tematy wystąpień będą ciekawe dla wszystkich uczestników, kontrowersyj-

ne i pobudzające do wygłaszania własnych opinii. Ponadto, że zostaną przedstawione tak, by po prezentacji rozpoczęła się dyskusja pomiędzy autorem a słuchaczami, która byłaby naturalnym „przedłużeniem” wystąpienia autora. Od prelegentów wymagano referatów przeglądowych, opisujących problem czy istniejącą sytuację oraz następujące po nim postawienie pytań, na które może odpowiedzieć dyskusja. Referent mógł także samodzielnie poprowadzić dyskusję albo wskazać moderatora, który by to zrobił.

W dodatku do „formuły dyskusyjnej” organizatorzy postanowili nie narzucać konkretnego tematu konferencji, jako że dyskutować można na dowolny interesujący uczestników temat. W związku z tym formuła konferencji dawała dużą swobodę w wyborze tematów do dyskusji dając tym samym możliwość zaproponowania tematów przez samych uczestników konferencji. Mogli oni sami zdecydować o jakich problemach chcą mówić podczas obrad. Organizatorzy jedynie zasugerowali kilka obszarów tematycznych takich jak: centralne systemy informacji o pracach naukowych (POLON, PBN...), finansowanie baz danych w ramach WBN, multiwyszukiwarki, katalogowanie, zawód bibliotekarza, zmiany organizacyjne w bibliotekach czy architektura bibliotek, itp.

Aby jeszcze bardziej wzbudzić zainteresowanie środowiska bibliotekarskiego i potencjalnych uczestników oraz „podgrzać atmosferę”, na kilka miesięcy przed konferencją, potencjalni autorzy wystąpień mieli nadesłać do organizatorów propozycje tematów, które mogły być wygłoszone i przedyskutowane podczas VI KBPL. Następnie tematy te poddane były głosowaniu w środowisku bibliotekarskim, za pośrednictwem internetowej ankiety. Tym samym rolę komitetu naukowego przejął „komitet społeczny” – środowisko zawodowe. W głosowaniu mogli brać udział wszyscy bibliotekarze z Polski zainteresowani udziałem w konferencji lub choćby tylko zainteresowani problemem. Głosowanie trwało trzy tygodnie. W tym czasie, regularnie, bieżące wyniki były publicznie dostępne i cały czas aktualizowane na witrynie konferencji. Propozycje, które uzyskały największą ilość głosów zostały zaprezentowane w czasie konferencji. Tym samym to nie komitet naukowy a polscy bibliotekarze zdecydowali o programie konferencji. W efekcie głosowania spośród zgłoszonych 20 propozycji wyłoniono 12, którym przydzielono po około 40 minut czasu (20 na prezentację i 20 na dyskusję). Doceniając wkład pracy włożony w przygotowanie propozycji przez pozostałych 8 autorów, otrzymali oni także możliwość przedstawienia swoich wystąpień, ale w znacznie krótszym czasie.

W związku z tym, że formuła konferencji przewidywała wiele dyskusji, program konferencji wyjątkowo nie był skonstruowany według sztywnych ram czasowych z podziałem na sesje. Były to bloki wystąpień z elastycznymi godzinami rozpoczęcia poszczególnych referatów. Jedyne elementy sztywno określonymi były godziny rozpoczęcia obrad i obiadu. Mimo, że Organizatorzy zaplanowali otwarte sesje i odpowiedni czas na debaty po każdym wystąpieniu, czas w przypadku niektórych okazał się zbyt krótki. Prowadzenie i moderowanie całości konferencji przejął indywidualnie

Jak się okazało, nowa formuła konferencji wzbudziła duże zainteresowanie i sprawdziła się znakomicie. Świadczy o tym najlepiej liczna grupa uczestników konferencji. Udział w niej wzięło 110 osób, w tym 18 firm sponsorujących konferencję (rekord!), m.in. Elsevier, Thomson Reuters i Wiley. Tak liczna grupa sponsorów świadczy o tym, że doceniają oni poziom naszych konferencji.

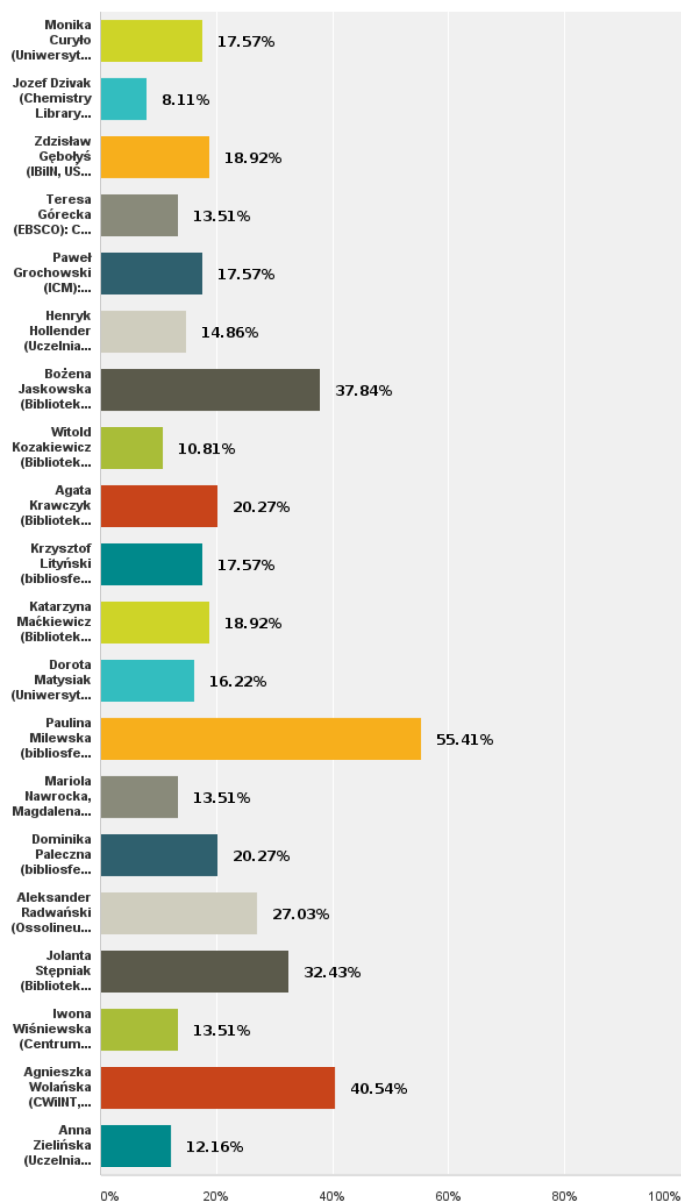
Już tradycyjnie VI KBPŁ poprzedzona była prekonferencją, w ramach której swoje produkty zaprezentowały firmy EBSCO i ProQuest. Podczas prekonferencji odbyły się także warsztaty dla autorów („Jak publikować w uznanych czasopismach naukowych?”) poprowadzone przez przedstawicieli wydawnictwa WILEY. Cieszyły się one dużym zainteresowaniem pracowników PŁ. W warsztatach wzięło udział ponad 160 osób.

Plakat sponsorski VI Konferencji Biblioteki PŁ. Autor: Błażej Feret, Marcin Walczak

Q1 Zgłoszone wystąpienia:

Answered: 74 Skipped: 0

Ostateczne wyniki głosowania na tematy zgłoszone na VI KBPG

Uroczyste otwarcie i pierwszy dzień obrad odbyły się na terenie Politechniki Łódzkiej, później natomiast wszyscy uczestnicy przenieśli się do Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie. Konferencję otworzył Prorektor ds. nauki PŁ prof. dr hab. Piotr Paneth.

Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać w sumie 19 referatów (jeden zaakceptowany uczestnik wycofał się z udziału w konferencji), przeplatanych wystąpieniami sponsorów. Zaletą prezentacji sponsorskich było to, że niektóre poza reklamą produktu zawierały ciekawe nowinki czy wyniki badań ze świata szeroko rozumianej informacji naukowej. W szczególności dotyczy to referatu p. Teresy Góreckiej z EBSCO, która mówiła o alternatywnych miernikach popularności publikacji naukowych (altmetrics).

W społecznym głosowaniu największą liczbę głosów otrzymały referaty: P. Milewska: Jak odstraszyć czytelnika, J. Stępiak: Krótka droga awansu zawodowego pracownika biblioteki i A. Wolańska: Czy to jeszcze biblioteka.

Referat inauguracyjny pt. *Wirtualna Biblioteka Nauki (WBN)* wygłosił Paweł Grochowski (ICM UW) i omówił licencjonowane zasoby elektroniczne zarządzane przez ICM UW i dostępne dla bibliotek w ramach licencji krajowej lub konsorcjów. Drugi referat w tej sesji – *Krótka droga awansu zawodowego pracownika biblioteki* – zaprezentowała p. dyr. Jolanta Stępiak (Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej). Omówiła ona elementy awansu zawodowego na tle wymagań formalnych, skomentowała wybrane ogłoszenia o pracy oraz zaproponowała nowe stanowiska i zewnętrzny system certyfikowania kwalifikacji bibliotekarskich (System stałego podnoszenia kwalifikacji nadzorowany przez stowarzyszenia zawodowe lub organizacje zrzeszające biblioteki). Wystąpienie wywołało gorącą dyskusję.

Drugi dzień konferencji (już na terenie ośrodka w Rogowie) rozpoczęło wystąpienie Pauliny Milewskiej (z bibliosfera.net) *Jak odstraszyć czytelnika, czyli strony internetowe bibliotek*. Ten właśnie referat uzyskał największą liczbę głosów podczas głosowania przed zaakceptowaniem tematów. Autorka referatu zaprezentowała przykłady przestarzałych, nieaktualnych lub tworzonych w niezgodzie ze standardami witryn bibliotecznych. Zwróciła przy tym uwagę, że niektóre dotyczą nowoczesnych bibliotek zarówno pod względem zasobów i usług, jak również infrastruktury. Zauważyła też, że strony internetowe bibliotek akademickich są niespójne ze stylistyką stron uczelni. Pokazała na przykładach najczęściej popełniane błędy w konstrukcji witryn i stosowanej na nich terminologii. Autorka na koniec postawiła pytania, odpowiadając na każde i jednocześnie zachęcając do dyskusji: Kto powinien zrobić stronę internetową biblioteki? Bibliotekarz czy ekspert? Czy biblioteka jest w ogóle potrzebna strona internetowa? Co powinno być na stronie www biblioteki? Jaka powinna być podstawowa funkcja strony internetowej biblioteki? W dyskusji odpowiadano na pytania

postawione przez autorkę (np. w sprawie tworzenia witryn opowiadano się za firmami zewnętrznymi, w sprawie zawartości – za pytaniem o to użytkowników).

Referat Pauliny Milewskiej wzbudził wielkie kontrowersje. Głównie z powodu faktu, że pokazywał publicznie negatywne przykłady złych lub przestarzałych technologicznie witryn bibliotek. Tego typu referaty nie pojawiały się do tej pory na konferencjach, gdzie zwykle ogłasza się sukcesy, a nie mówi o błędach. Pojawiły się nawet opinie, że takie podejście nie jest „grzeczne” i nie powinno być stosowane.

Następny referat w tej sesji – *Siedem grzechów głównych biblioteki w social mediach* – wygłosiła Bożena Jaskowska (Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego), omawiając po kolei błędy popełniane przez biblioteki tworzące profile w serwisach społecznościowych. Zwróciła uwagę na konieczność planowania działań, korzystania z dobrych wzorców, aktualizacji treści i analizowania statystyk. Wnioskiem z wystąpienia jest wskazówka, że uczestnictwo biblioteki w mediach społecznościowych nie może być wybrykiem czy realizacją chwilowej mody. Musi być częścią świadomej strategii marketingowej instytucji i być realizowaną na wysokim poziomie.

Wiele emocji wzbudziło wystąpienie Witolda Kozakiewicza (Biblioteka Uniwersytetu Medycznego w Łodzi) *Digitalizacja społeczna jako alternatywa dla bibliotek cyfrowych*. Autor zasygnalizował cechy młodego pokolenia (nasi studenci są młodszy od najstarszej strony WWW z 1989 r.!), wskazał na istnienie „podziemia” digitalizacyjnego, zawierającego skany książek bibliotecznych z widocznymi pieczętami (głównie w serwisie Chomikuj.pl), uświadomił postrzeganie bibliotek cyfrowych przez studentów jako muzeów i w końcu zaproponował tworzenie Społecznościowej Biblioteki Cyfrowej, w której studenci płaciliby za pobranie zasobów licencjonowanych. Podsumowaniem wystąpienia było stwierdzenie dr. Henryka Hollendra: „nie trzeba nam tu chomikujów!”☺.

Ostatni w tej sesji głos zabrał Jozef Dzivak (Chemistry Library Bratislava) opowiadając o ciekawych działaniach Biblioteki Chemicznej w Bratysławie (*How should a modern library respond to needs of a university? Case study of the Chemistry Library*), ukierunkowanych na klienta i konkurencję. Dzivak pokazał, jak należy kształtować rodzaje usług bibliotecznych, aby być nadal potrzebną instytucją w środowisku studentów i naukowców. Przykładem jest zainicjowana przez niego „chmura dyskowa dla studentów” czy usługa zdalnego wydruku (także z domu) na drukarkach bibliotecznych.

Popołudniową sesję pierwszego dnia konferencji otworzył referat *Chmura bibliotek* Aleksandra Radwańskiego (Ossolineum, EBIB). Następnie Agnieszka Wolańska (CWINT, Politechnika Wrocławska) na ciekawych przykładach zaprezentowała tematykę biblioteki jako „trzeciego miejsca” (poza domem i pracą) i zadała pytanie czy takie miejsce, funkcjonujące niemal jako dom kultury, to jeszcze biblioteka? Ostatnie wystąpienie tego dnia – *Katalog biblioteczny: czarna dziura czy jedyna nadzieja dla*

profesji? Henryka Hollendra (Biblioteka Uczelni Łazarskiego) – rozpoczęło wątek jakości katalogowania i katalogów bibliotecznych, do którego to tematu wracali potem także inni referenci.

Trzeci dzień obrad rozpoczęła Dominika Paleczna (bibliosfera.net) włączając uczestników konferencji do dyskusji na temat *Kto winien: użytkownik czy system? Na granicy edukacji informacyjnej i użyteczności*. Na wstępie przedstawiła kilka zabawnych przykładów wyszukiwań użytkowników w katalogach bibliotecznych, zwłaszcza zadawania pytań według określonych pól (np. ciało zbiorowe, impreza itp.). Następnie wspólnie ze słuchaczami spisała propozycje atrakcyjnych form edukowania użytkowników w wyszukiwaniu. Na liście znalazły się m.in.: system „prowadzący za rękę” (*walk me*), filmiki z ekranu (tzw. screencasty), pomoce kontekstowe, wyeksponowana funkcja *Zapytaj bibliotekarza*, portale dziedzinowe, interaktywne szkolenia on-line. W trakcie spisywania zasad, o których należy pamiętać tworząc lub ulepszając narzędzia wyszukiwawcze wywiązała się dyskusja na temat stosowania żargonu bibliotekarskiego, w szczególności czy tego żargonu należy używać w komunikowaniu się z użytkownikami.

W ostatniej sesji zaprezentowano sześć krótszych wystąpień, które uzyskały najmniejszą liczbę głosów w głosowaniu społeczności bibliotekarskiej.

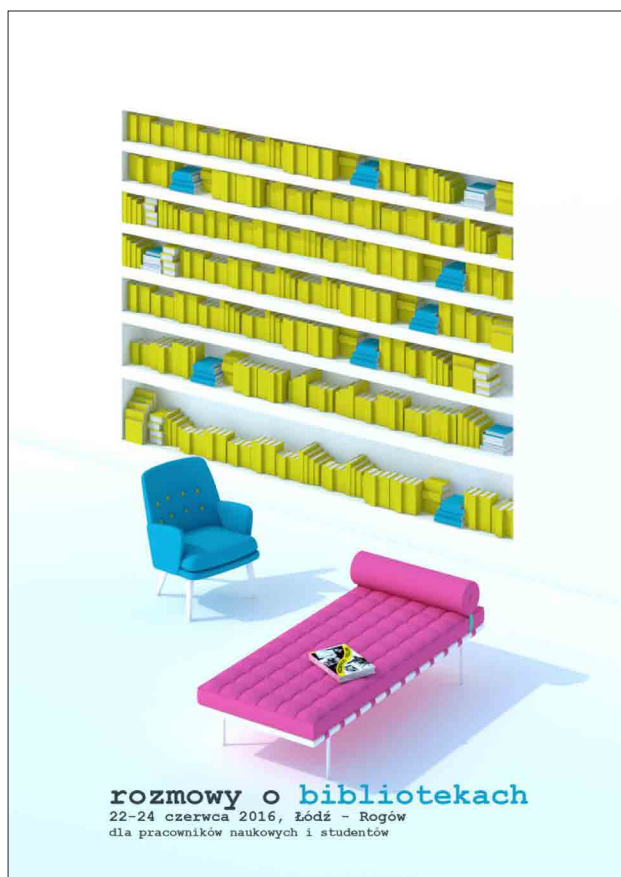
W wystąpieniach i dyskusjach przewijało się kilka wątków, których podsumowaniem mogą być wnioski przedstawione na końcu konferencji:

- Aby zapewnić wysoki poziom usług, bibliotekarze powinni podlegać ciągłemu procesowi szkoleń i zwiększania kompetencji, które byłyby potwierdzane i certyfikowane przez uprawnione organizacje. Mniejsze znaczenie ma wykształcenie formalne, nawet kierunkowe, a większe faktycznie posiadane umiejętności i kompetencje.
- Biblioteki i bibliotekarze powinni dbać o dobrą jakość przekazywanej informacji i usług. O dobre i kompletne, ale jednocześnie proste i intuicyjne w obsłudze katalogi elektroniczne swoich zasobów czy strony internetowe. Bibliotekarze powinni umieć komunikować się z użytkownikami bez wykorzystywania profesjonalnego żargonu i terminologii.
- Promocja i informacja o usługach bibliotecznych powinna odbywać się różnymi kanałami dostosowanymi do różnych grup użytkowników. Innym kanałem dla profesorów uczelni, innym dla studentów. Komunikacja przez media społecznościowe na czele z Facebookiem powinny być częścią opracowanej strategii promocyjnej biblioteki.
- Powinniśmy rozważyć, czy nie za często próbujemy wszystko zrobić „własnymi siłami” zamiast oddać to w ręce profesjonalistów w danej dziedzinie. Typowym przykładem są strony internetowe, które często prowadzone są przez pracowników bibliotek, w starej technologii. Zaprojektowanie i wykonanie strony przez zawodowych grafików z pewnością spowodowałoby znacznie wyższe oceny strony.

Konferencja 2016 „Rozmowy o bibliotekach”

Zachęcenii sukcesem poprzedniej konferencji, w roku 2016 organizatorzy postanowili powtórzyć zarówno temat jak i formułę konferencji. Zgłaszanie tytułów oraz streszczeń proponowanych wystąpień odbyło się w dniach 01.02-01.03 2016 r. po czym nastąpił okres głosowania na zaproponowane tematy.

Ku zdziwieniu organizatorów, przy tej kolejnej edycji konferencji nie było już tak wielu chętnych do wygłoszenia wystąpień w formule „referat + dyskusja”. Ostatecznie zgłoszono tylko 12 propozycji wystąpień. Ze względu na niewielką ilość zgłoszonych referatów, do wygłoszenia zaakceptowano wszystkie referaty, a głosowanie spełniło jedynie rolę wskaźnika popularności danego tematu. Tym samym już po raz drugi zastosowano model, w którym to nie komitet naukowy, ale polscy bibliotekarze zdecydowali o programie konferencji.

Plakat VII Konferencji Biblioteki PŁ. Autor: Marcin Walczak

W internetowym głosowaniu największą liczbę głosów otrzymały referaty: J. Stępnia *Krajowy system informacji o nauce – szansą dla bibliotek szkół wyższych* i E. Bugaj i A. Soboń *Analiza porównawcza systemów informacji POLON, PBN, INFONA. Ocena funkcjonalności systemu*.

W związku z tym, że formuła konferencji przewidywała wiele dyskusji, program konferencji po raz kolejny nie był skonstruowany według sztywnych ram czasowych z podziałem na sesje. Program przewidywał bloki wystąpień z elastycznymi godzinami rozpoczęcia poszczególnych referatów. Jedynymi elementami sztywno określonymi były godziny rozpoczęcia obrad i posiłków.

Jak zwykle konferencja Biblioteki PŁ poprzedzona była prekonferencją, w ramach której swoje produkty zaprezentowała tym razem firma Aleph Polska, przedstawiciel firmy ExLibris w Polsce. Podczas prekonferencji, firma ta zaprosiła uczestników na premierę systemu bibliotecznego następnej generacji o nazwie „Alma”. Firma Aleph Polska przedstawiła teoretycznie i praktycznie Almę z polskim interfejsem i jej funkcjonalnościami niezbędnymi na naszym rynku. Prezentacja cieszyła się dużym zainteresowaniem, wzięło w niej udział około 80 osób.

Siódma konferencja BPŁ odbyła się w dniach 21-24 czerwca 2016 r. Wzięło w niej udział ponad 100 osób w tym przedstawiciele 20 firm sponsorujących. Uroczyste otwarcie konferencji odbyło się na terenie Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie. Konferencję otworzył Dyrektor Biblioteki PŁ, starszy kustosz dyplomowany mgr inż. Błażej Feret. Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać w sumie 16 referatów merytorycznych (4 referaty przedstawione przez sponsorów miały także charakter merytoryczny), przeplatanych krótkimi komercyjnymi wystąpieniami sponsorów.

Docenić należy, że coraz częściej, zapewne pod wpływem dyskusyjnego modelu konferencji, sponsorzy chcą przedstawiać wystąpienia merytoryczne, zamiast typowych prezentacji produktowych. Jednym z takich wystąpień była prezentacja Tony Zandersa, wiceprezydenta firmy EBSCO, który na kilkanaście godzin przed premierą światową przedstawił koncepcję darmowego, rozwijanego społecznie komputerowego oprogramowania bibliotecznego.

Referat inauguracyjny pt. *„Biblioteka vs. Kompleksowa ocena parametryczna jednostek naukowych w 2017 roku. Meandry prawne i techniczne”* wygłoszony przez dr. Wojciecha Majkowskiego z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach omówił nowe funkcjonalności modułu sprawozdawczego PBN w kontekście kategoryzacji 2017 r. Drugi referat w tej sesji – *„Audiobooki w bibliotece – trzecie medium”* zaprezentował p. Piotr Marcinkowski z firmy Aleph Polska. Omówił ciekawy temat różnorodności audiobooków i zwrócił uwagę na to, że biblioteki nie są raczej przygotowane na udostępnianie audiobooków i raczej nie widzi dla nich wykorzystania w bibliotekach technicznych.

Drugą sesję otworzył referat Bożeny Chlebickiej-Abramowicz (WAT), która zwró-

ciła uwagę na zmieniającą się rolę bibliotek i bibliotekarzy. Biblioteki stają się coraz bardziej przyjazne dla czytelników, otwierają nowe usługi jak na przykład Libsmart copy, Libsmart Payment, angażują się także w różne imprezy charytatywne, organizują koncerty, wernisaże, spotkania i inne tego typu akcje. Biblioteka, aby zostać dostrzeżona musi być także obecna w mediach społecznościowych typu facebook, instagram, twitter itp. Zmieniają się także sami bibliotekarze, muszą nieustannie się dokształcać w różnych dziedzinach i być otwarci na zmiany. Kolejny referat w tej sesji przedstawiła Dorota Matysiak (Uniwersytet Ekonomiczny Wrocław) „*Przestrzeń biblioteczna – studium porównawcze*”, w którym autorka przedstawiła modele budownictwa bibliotecznego XIX i XX wieku i poparła to konkretnymi przykładami z polskich bibliotek naukowych.

Drugi dzień konferencji rozpoczęło wystąpienie Ewy Dobrzyńskiej – Lankosz (AGH Kraków). Prelegentka przybliżyła losy księgozbioru beletrystycznego w AGH, który w 2015 r. przeniesiono i włączono do Biblioteki AGH a także przyjrzała się losom księgozbiorów beletrystycznych w innych bibliotekach akademickich w Polsce. Kolejny referat „*Biblioteka – sprawdzam*” wygłosiły Aleksandra Marciniak i Paulina Milewska (Fundacja Fenomen, Łódź), które zaprezentowały wyniki przeprowadzonej kontroli w łódzkich bibliotekach publicznych. Autorki zaczęły od stwierdzenia, że „biblioteki są dla ludzi a nie dla bibliotekarzy i zwróciły uwagę, że bibliotekarz nadal jest postrzegany jako osoba, która strzeże literatury i udostępnia ją wybranym”. Badania Auterek pokazały, że mimo iż łódzkie władze nie dofinansowują imprez bibliotekarskich, łódzkie biblioteki publiczne zorganizowały 16,5 tys. imprez, m.in. spotkań autorskich. Prelegentki zwróciły także uwagę, że jeżeli biblioteka jest na portalu społecznościowym to „on powinien żyć”, a także że biblioteki, jak każda instytucja publiczna, ma obowiązek szybkiego i konkretnego odpowiadania na przychodzące do instytucji maile.

Tuż po przerwie głos zabrała Monika Curyło (Uniwersytet Jagielloński), która przybliżyła obecną sytuację prawną dotyczącą bibliotekarzy dyplomowanych. Zwróciła uwagę, że na internetowej stronie Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich zostały zamieszczone wymagania jakie trzeba spełniać, żeby ubiegać się o zatrudnienie na stanowisku bibliotekarza dyplomowanego i że teraz w Statucie Uczelni powinien być zapis odnośnie wymagań dla bibliotekarzy dyplomowanych, czego nie wszystkie uczelnie jeszcze dopełniły.

Kolejny bardzo ciekawy referat przedstawiła Jolanta Stępnia (Politechnika Warszawska), która w swoim wystąpieniu zastanawiała się czy biblioteka w obecnym kształcie jest w ogóle potrzebna. Przybliżyła ponadto cele i działania uczelni a także biblioteki, omówiła ponadto wady i zalety systemów informacji o nauce.

Podczas ostatniego dnia konferencji zaprezentowano między innymi referat, w którym porównano systemy POLON, PBN i INFONA, a także przedstawiono wyniki

ankiet badających satysfakcję użytkowników na zmiany w funkcjonowaniu Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie.

Nowością na Konferencji Biblioteki Politechniki Łódzkiej była sesja z udziałem użytkowników bibliotek (pracownicy i studenci uczelni łódzkich). To efekt konferencji z roku 2014, kiedy to stwierdzono, że w „rozmowach o bibliotekach” powinni wziąć także udział ich użytkownicy. Jak się w praktyce okazało, zorganizowanie takiej sesji było niezwykle trudnym przedsięwzięciem. W odpowiedzi na propozycję udziału w sesji, skierowaną do wszystkich studentów i doktorantów Politechniki Łódzkiej, organizatorzy otrzymali jednego maila od zainteresowanego studenta. Jak widać starania by o kształcie i funkcjach współczesnej biblioteki współdecydowali ich użytkownicy mogą w niektórych przypadkach przynosić bardzo małe efekty.

Ostatecznie w panelu dyskusyjnym z użytkownikami bibliotek wzięło udział 5 osób: dr Agnieszka Mrozek (Politechnika Łódzka), dr Mariusz Zubert (Politechnika Łódzka), Artur Kryczka (student PŁ), prof. Andrzej Stańczak (Uniwersytet Medyczny w Łodzi), Marcin Miśtał (doktorant Uniwersytetu Medycznego w Łodzi). Dyskusję prowadziła dr Iwona Sójkowska (Biblioteka Politechniki Łódzkiej) w oparciu o pięć bloków tematycznych. Poruszone problemy dotyczyły roli i wartości biblioteki w procesie kształcenia i badaniach naukowych, oczekiwań w stosunku do bibliotekarzy w zderzeniu z ich realnymi kompetencjami, infrastruktury i wykorzystania przestrzeni biblioteki. Zastanawiano się także nad skutecznymi kanałami komunikacji biblioteki, aby mogła ona promować swoje zasoby i usługi.

Wspólnie wypracowano główne zmiany jakie powinna wprowadzić zarówno Biblioteka jak i środowisko nauczycieli akademickich, aby lepiej działać, lepiej służyć pracownikom i studentom. Należą do nich:

1. Biblioteka powinna stworzyć przestrzenie przyjazne i bez barier, zarówno dla potrzeb samodzielnej nauki i kształcenia, jak również dla rozwijania i utrzymywania zwykłych kontaktów towarzyskich wśród społeczności uczelni.
2. Zakup i kształtowanie kolekcji literatury w Bibliotece powinien być dokonywany głównie na podstawie zapotrzebowania pracowników i studentów. W tym celu trzeba bardziej skutecznie informować środowisko Uczelni o możliwości dokonywania zakupów po wskazaniu ich przez osoby zainteresowane. Ciągłe bowiem wśród pracowników Uczelni panuje przekonanie, że „nie warto zgłaszać potrzeb, bo Biblioteka i tak nie ma pieniędzy na zakup”.
3. Współpraca Biblioteki z Wydziałami, z pracownikami naukowymi powinna odbywać się częściej w drodze spotkań i rozmów osobistych, a nie tylko komunikacji elektronicznej. Konieczne jest wzajemne zrozumienie potrzeb i możliwości.
4. Nauczyciele powinni przygotowywać zajęcia tak, by studenci czuli potrzebę i konieczność poszukiwania materiałów w bibliotece. Przekazane studentom

slajdy z wykładu nie powinny być jedynym i wystarczającym źródłem wiedzy studentów. Być może na egzaminach i testach nauczyciele powinni wymagać wiedzy wykraczającej poza przekazane studentom prezentacje.

5. Do środowiska studenckiego Biblioteka powinna docierać na wszystkie możliwe sposoby. Niechęć do korzystania z biblioteki często wiąże się z tym, że student „nie był, nie wie gdzie iść i jest nieśmiały”. Być może konieczny okaże się powrót do tradycyjnej formy szkolenia bibliotecznego, kiedy to student musiał osobiście odwiedzić Bibliotekę, poznać niektórych pracowników i „zostać ośmielony” do korzystania z tej jednostki. W komunikacji należy wykorzystywać media społecznościowe (Facebook), ale także stowarzyszenia i samorządy studenckie.

Sesja z udziałem użytkowników bibliotek

Refleksje organizatora

Konferencja z 2016 roku nie odniosła tak dużego sukcesu jak ta z roku 2014. Okazało się, że o ile po raz pierwszy nowa formuła spotkała się z dużym uznaniem i zainteresowaniem, to do udziału w drugiej, w ten sam sposób poprowadzonej konferencji, chętnych ani do prezentacji, ani nawet do udziału nie było aż tak wielu. Być może bibliotekarze mają obawy nie tylko przed publicznymi wystąpieniami, ale także przed samą dyskusją i aktywnym udziałem w konferencji. Łatwiej jest wygłosić i zaprezentować historię i osiągnięcia własnej biblioteki niż dyskutować o nurtujących problemach z zakresu bibliotekarstwa.

Refleksja 1: w środowisku funkcjonuje znana, określona grupa „dyskutantów” i należy porzucić nadzieję, że formuła konferencji sprzyjająca dyskusji spowoduje nagły „dopływ” nowych, chętnych do dyskusji uczestników konferencji.

Prezentacje zarówno z szóstej i siódmej konferencji zostały opublikowane w Łódzkiej Regionalnej Bibliotece Cyfrowej. Nie udało się niestety wydać spójnych materiałów konferencyjnych z żadnej z dwóch ostatnich konferencji. Organizatorzy odstąpili od zasady, że tekst referatów do publikacji nadsyła się w ustalonym terminie przed konferencją. Mieliśmy nadzieję, że będzie dobrze, jeśli autorzy, zwykle bardzo zajęci wieloma sprawami bieżącymi, dostarczą na konferencję swoje prezentacje, natomiast referaty do publikacji doślą w terminie późniejszym. Niestety, w rezultacie braku dosłanych materiałów w wersji elektronicznej opublikowano jedynie niektóre teksty.

Refleksja 2: jeśli organizatorom konferencji zależy na wydaniu materiałów, nie powinni dopuścić do prezentacji bez wcześniejszego przekazania przez autora tekstu do publikacji.

Ważnym elementem każdej konferencji jest zagospodarowanie czasu poza sesjami. Zarówno szóstą i siódmą konferencję wzbogaciły wieczorne spotkania towarzyskie, gdzie kontynuowano dyskusje lub zasiadano przed ekranem TV, gdyż uczestnicy konferencji BPL pamiętają, że kilka razy już wydarzenie to wiązało się z ważnymi imprezami sportowymi. Zarówno podczas szóstej i siódmej konferencji były to Mistrzostwa Świata w piłce nożnej. Zazwyczaj pierwszego dnia konferencji uczestnicy mają okazję wziąć udział w uroczystej kolacji wzbogaconej o podkład muzyczny, drugiego zaś dnia jest kolacja w plenerze przy dźwiękach muzyki i bogato zastawionym stole. Atrakcją kolacji plenerowej podczas ostatniej konferencji był pokaz mody. Studenci Wydziału Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów PŁ zaprezentowali 6 kolekcji ubiorów wykonanych w ramach prac dyplomowych pod kierunkiem pracowników Instytutu Architektury Tekstyliów. Dodatkowo podczas obu omawianych konferencji organizatorzy zapewнили uczestnikom bezpłatne spacerów w Arboretum oraz możliwość korzystania z kortów tenisowych i boiska.

Refleksja 3: ciekawe miejsce konferencji oraz dodatkowe „punkty programu” przewidziane przez organizatorów znacznie podwyższają atrakcyjność i frekwencję na konferencji. Jednocześnie ulokowanie konferencji w centrum pięknego miasta może spowodować, że sala konferencyjna będzie świeciła pustkami. Dlatego wydaje się, że najlepszym rozwiązaniem na miejsce konferencji są interesujące ośrodki pozamiejskie, w atrakcyjnych „okolicznościach przyrody”, z własną bazą noclegową i ewentualnymi innymi atrakcjami typu basen czy sauna. Nie tylko zachęcą uczestników do udziału w konferencji, ale i dostarczą odpoczynku po obradach.

Jeśli chodzi o zakwaterowanie to w przypadku, gdy konferencje odbywają się w dużym mieście najpierw sami powinniśmy zorientować się jak wygląda baza hotelowa i na stronie internetowej konferencji zamieścić informacje na temat polecanych miejsc.

Zaletą takiego rozwiązania jest fakt, że to sami uczestnicy Konferencji rezerwują sobie noclegi w wybranych przez siebie miejscach. W przypadku organizacji konferencji poza dużym miastem to na organizatorach spoczywa obowiązek rozlokowania uczestników Konferencji w pokojach tak aby sprostać ich wymaganiom i uwzględnić czasem trudne do zrealizowania prośby. Jest to dość duże wyzwanie dla organizatorów Konferencji zważywszy na fakt, że większość osób preferuje jednak noclegi w pokojach 1-osobowych.

Refleksja 4: podjęcie decyzji o lokalizacji konferencji poza miastem wiąże się z koniecznością koordynacji zakwaterowania uczestników w dostępnych w obiekcie pokojach. Należy dolożyć starań by wybrany na przeprowadzenie konferencji obiekt pozwolił w sposób komfortowy i zgodny z oczekiwaniami gości, sponsorów i uczestników dokonać zakwaterowania. Organizując konferencję w CEPL w Rogowie organizatorzy mieli z tym pewne problemy biorąc pod uwagę oczekiwania uczestników...

Niewątpliwie głównym elementem, od którego należy wyjść przy organizacji konferencji jest jej budżet. To ile mamy środków finansowych determinuje właściwy cały jej kształt. Mając więcej funduszy możemy lepiej zareklamować to wydarzenie, przygotować atrakcyjniejsze materiały promocyjne, zaproponować więcej atrakcji podczas wieczornych kolacji. Jak wiadomo biblioteki w Polsce borykają się z dużymi problemami finansowymi co oczywiście ogranicza możliwości organizacyjne. Dlatego też warto pomyśleć o wsparciu finansowym i zwrócić się o pomoc do sponsorów związanych z branżą bibliotekarską. Udział sponsorów w konferencji a także prezentacja ich banerów reklamowych czy wreszcie stoiska sponsorów podczas konferencji będą doskonałą reklamą ich firm. Wymaga jednak od organizatorów odpowiedniego zaplanowania i przygotowania przestrzeni na stanowiska sponsorów, banery czy wystawy sprzętu i publikacji.

Refleksja 5: wsparcie finansowe ze strony sponsorów jest bardzo istotne. Wymaga jednak odpowiedniego przygotowania logistycznego udziału sponsorów w konferencji. Począwszy od dostawy (i późniejszego odesłania niektórych) materiałów reklamowych, poprzez dostępność stoisk (stoliki, krzesła, itp.), dostępność zasilania i sieci komputerowej, aż do takiego przewidzenia wystąpień sponsorskich, by nie zaburzyły równowagi pomiędzy liczbą referatów a wystąpień sponsorów.

Bardzo ważnym elementem jest umieszczenie informacji o konferencji w Internecie. Najlepszym rozwiązaniem jest strona internetowa konferencji, na której zamieścimy informacje o terminie, miejscu konferencji, temacie, opłacie konferencyjnej, programie, sponsorach, zakwaterowaniu i innych ważnych aktualnościach. Istotne jest, aby ta strona była na bieżąco aktualizowana i żeby oprócz tej bieżącej aktualizacji przekazywać istotne wiadomości uczestnikom konferencji poprzez maile lub tradycyjną pocztą. Dedykowany system wspierający organizację konferencji wraz z utrzymaniem strony www byłby bardzo przydatny. Zapewne zdarza się, że uczelnie mają takie syste-

my zakupione i oddane do dyspozycji wszystkim organizującym konferencję w uczelni. Niestety, my takiego nie mieliśmy. Ostatnie dwie konferencje były zorganizowane z wykorzystaniem systemu zewnętrznego i to rozwiązanie sprawdziło się bardzo dobrze.

Refleksja 6: należy rozważyć, jak będziemy prowadzić rejestrację na konferencję oraz jej stronę internetową. Budowa i utrzymanie własnego systemu konferencyjnego jest zapewne najlepszym rozwiązaniem, szczególnie jeśli konferencja jest cykliczna. Wykorzystanie otwartego systemu OCS (robiliśmy to w kilku poprzednich konferencjach) okazuje się dość skomplikowane. Alternatywą jest „wynajem” systemu na potrzeby konferencji wraz ze stroną internetową. Jest to rozwiązanie niezbyt kosztowne i w miarę proste w obsłudze, którego jedyną wadą jest to, że dane i strona przechowywane są na serwerach poza naszą instytucją.

W ramach warstwy technicznej istotnym elementem jest zapewnienie sprawnej obsługi techniczno-informatycznej. Komputery i rzutniki muszą działać bez zastrzeżeń, należy zapewnić dostęp do dobrej sieci bezprzewodowej (co jest bardziej zależne gospodarza obiektu niż od organizatorów) a także zapewnić odpowiednią ilość mikrofonów szczególnie w przypadku dyskusji. Sala też powinna być odpowiednio zaciemniona, aby prezentacje na slajdach były widoczne dla wszystkich uczestników. Ważna też jest klimatyzacja, jeśli konferencja organizowana jest w lecie.

Podsumowanie

Ostatnie trzy konferencje BPL, których byłam współorganizatorem zorganizowane były w ośrodku CEPL w Rogowie koło Łodzi. Taka lokalizacja ma swoje zalety i wady. Niewątpliwie zaletą jest przyjemne i urokliwe otoczenie, w którym uczestnicy konferencji oprócz merytorycznego udziału w konferencji mogą odpocząć na łonie natury. Przy okazji zakwaterowanie wszystkich w sąsiadujących budynkach ma swoją zaletę w postaci integracji. Nie ma tego w przypadku gdy konferencje organizowane są w dużych miastach gdzie uczestnicy sami rezerwują sobie noclegi. Zlokalizowanie konferencji w urokliwym i atrakcyjnym miejscu może wiązać się również z chętnym przebywaniem uczestników poza salą konferencyjną podczas obrad... Akurat w naszym przypadku sala była stale wypełniona co świadczy o tym, że uczestnicy konferencji doceniają poziom naszych konferencji zarówno pod względem merytorycznym i organizacyjnym.

Podsumowując należy zaznaczyć, że zorganizowanie dobrej konferencji wymaga dużo pracy i zaangażowania od organizatorów. Uczestnicy bowiem oprócz aspektu merytorycznego oceniają jeszcze oprawę artystyczną, kulinarną a także bazę noclegową i obsługę techniczną Konferencji.

Konferencja jest wydarzeniem prestiżowym i wymaga szczegółowego zaplanowania i zgrania wielu elementów w całość i właściwej realizacji. Oczywiście nie da się przewidzieć wszystkich problemów i trudności z jakimi się spotkamy podczas organizacji konferencji, ale dobre, rzetelne i przemyślane zaplanowanie tego wydarzenia pozwoli uniknąć wielu problemów.